

**РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ У 2023 РОЦІ
ВСЕУКРАЇНСЬКОГО МІСЯЧНИКА ШКІЛЬНИХ БІБЛІОТЕК
«ВІРЮ В МАЙБУТНЄ ТВОЄ, УКРАЇНО!»**

З 1 до 31 жовтня в рамках Міжнародного місячника шкільних бібліотек щорічно проводиться Всеукраїнський місячник шкільних бібліотек (наказ МОН України від 12.08.2014 № 931).

Україна!.. Це слово з глибокою шаною й гордістю промовляють справжні сини і доньки України. Україна — це історія народу, який упродовж багатьох років боровся за свою свободу й незалежність. Це її славні лицарі й сини: Петро Сагайдачний, Іван Сірко, Богдан Хмельницький, Іван Мазепа, Устим Кармелюк, які віддали своє життя за щастя народу. Це відомі всьому світові діячі української культури: Тарас Шевченко, Іван Франко, Леся Українка, Михайло Коцюбинський, Олесь Гончар, Олександр Довженко, Микола Лисенко, Марія Заньковецька, Павло Загребельний, Катерина Білокур, Ліна Костенко та багато інших.

У 2014 році росія окупувала Крим і розпочала війну на Донбасі, а 24 лютого 2022 року російська армія розпочала широкомасштабне вторгнення на територію України. Вже дев'ять років український народ дає відсіч агресору і мужньо бореться за відновлення своєї територіальної цілісності, за збереження своєї незалежності і суверенітету. Ця війна вже забрала тисячі невинних життів, розлучила сім'ї та знищила багато надбань, які були побудовані століттями. Війна в Україні – це біль для кожного громадянина країни. Однак, незважаючи на все, український народ продовжує боротися за свою свободу та незалежність. Ми продовжуємо жити в умовах війни, проте дух нації не зламаний. Місцеві громади, добровольці та волонтери допомагають відновлювати побудоване раніше й забезпечують потреби військових та бійців на передовій.

В умовах повномасштабної війни особливого значення набуває

національно-патріотичне виховання. Загальноприйнятим є розуміння патріотизму як усвідомлене почуття любові до Батьківщини та діяльність, що спрямована на служіння та захист інтересів своєї Вітчизни. Патріотизм є однією з найважливіших соціально-психологічних характеристик людини як особистості. Патріотизм належить до вищих людських почуттів, що характеризують людину як громадянина, носія певних духовних якостей.

Видатний український педагог В. О. Сухомлинський рекомендував розпочинати виховання з дитинства, адже це найважливіший період людського життя. Він зазначав: „У дитинстві починається тривалий процес пізнання – пізнання і розумом, і серцем – тих моральних цінностей, що лежать в основі моралі: безмежної любові до Батьківщини, готовності віддати життя за її щастя, велич, могутність, непримиренність до ворогів Вітчизни”. Молоде покоління має не тільки ідентифікувати себе з українським народом, а й прагнути жити в Україні, захищати та розбудовувати свою країну, служити Вітчизні на шляху її національного демократичного розвитку, вірити в її світле майбутнє.

Саме віра займає важливе місце в житті людини. Завдяки вірі людина може залишатися оптимістом навіть у найскладніші моменти життя, сподіватися на краще майбутнє, навіть коли на нього абсолютно немає шансів. І ми віримо, що в цій запеклій боротьбі Україна перемаже! На нашому боці правда, справедливість і добро! Нас підтримує увесь цивілізований світ. Ми мріємо про те, щоб Україна була однією з найрозвиненіших держав у світі. Щоб у країні запанували мир, злагода й добробут. І ніхто не наважувався зазіхнути на територію нашої Батьківщини.

Український народ має всі підстави пишатися тим, що його Батьківщина не раз переживала дні могутності й слави, мала справді легендарних героїв, мужньо долала найважчі випробування. І потім відроджувалась, виростала з руїн, виховувала нові покоління закоханих у рідну землю лицарів правди й волі. Неможливо на сьогодні уявити справжнього інтелігента, громадянина української держави, який би не був патріотом України.

Утвердження громадянських цінностей, виховання почуття патріотизму,

відданості справі зміцнення державності, активної громадянської позиції є одним із найважливіших пріоритетів закладів освіти. До цієї важливої місії долучаються і шкільні бібліотеки.

З непохитною вірою в перемогу України та усвідомленням руйнівних наслідків війни цьогорічний Всеукраїнський місячник шкільних бібліотек відбудуватиметься під гаслом **«Вірю в майбутнє твоє, Україно!»**.

Захід сприятиме втіленню основних положень **«Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України»**, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 6 червня 2022 року № 527, а також приверненню уваги до питання патріотичного виховання у нашій державі, розкриттю виховної функції шкільної бібліотеки, об'єднанню зусиль педагогічного колективу і бібліотеки щодо розвитку патріотизму зростаючої особистості.

У місячнику братимуть участь шкільні бібліотекарі, представники обласних, районних державних адміністрацій, органів управління освітою, директори закладів освіти, вчителі, методисти з бібліотечних фондів, громадські діячі. До проведення масових заходів рекомендується залучати місцеві медіа (засоби масового інформування).

Загальний науково-методичний супровід організації та проведення Всеукраїнського місячника шкільних бібліотек здійснюватимуть Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України та головний координаційний науково-методичний центр мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України – Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського НАПН України.

Результати місячника висвітлюватимуться на Всеукраїнському вебінарі. Кращі роботи шкільних бібліотекарів відповідно до заявленої тематики (презентації, відеоролики, буктрейлери) розміщуватимуться на порталі Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського на сторінці «Бібліотечному фахівцю» в рубриці «Всеукраїнський місячник шкільних бібліотек».

РЕКОМЕНДОВАНІ ЗАХОДИ В РАМКАХ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО МІСЯЧНИКА ШКІЛЬНИХ БІБЛІОТЕК

Рекомендуємо методистам з бібліотечних фондів, бібліотекарям закладів загальної середньої освіти спільно з педагогічними колективами, батьками та громадськими організаціями провести змістовну роботу щодо організації в рамках Всеукраїнського місячника заходів, які сприятимуть формуванню в здобувачів освіти національної ідентичності, самобутності, любові до державної мови, поваги до культурного та історичного минулого України; культивування кращих рис української ментальності на засадах наскрізного патріотичного виховання.

НА ОБЛАСНОМУ (МІСЬКОМУ) РІВНІ

Організація заходів, спрямованих на формування у здобувачів освіти почуття патріотизму та національної свідомості:

- *конференція:* «Вірю в майбутнє твоє, Україно!»;
- *читацька конференція:* «Україна починається з тебе», «Молодь України за майбутнє»;
- ✓ *семінар:* «Україна майбутнього», «Національно-патріотичне виховання як фактор формування громадянської свідомості учнів засобами бібліотечної роботи»;
- ✓ *панельні дискусії:* «Сучасний погляд на національно-патріотичне виховання», «Україна Майбутнього»;
- ✓ *відкритий мікрофон:* «Коли закінчиться війна...»;
- ✓ *День пам'яті:* «Нам жити та пам'ятати»;

- ✓ **флешмоб:** «У нашім серці Україна»;
- ✓ **конкурс віршів:** «Я – українець!» (вірші бібліотекарів, вчителів, учнів);
- ✓ **конкурс малюнків:** «В нашім серці Україна»;
- ✓ **фотоконкурс:** «Твої герої Україно», «Наша спільна мрія – вільна Україна»;
- ✓ **участь у бібліотечній акції** Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського: «Дерево життя України!».

У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

- ✓ **круглі столи:** «Захист Вітчизни – нагальна потреба сьогодення»;
- ✓ **бесіди:** «В моєму серці живе Україна», «Україна – моя Батьківщина», «Право на життя»;
- ✓ **дискусії:** «Захист України – обов’язок кожного громадянина?», «Як робити свідомий вибір та діяти відповідально»;
- ✓ **години державності:** «Люби Україну не за те, що вона велика, а за те, що вона твоя», «Незалежна і свята ти – мати Україна», «Українська держава та її національна символіка», «Державницькі традиції України»;
- ✓ **мовний майданчик (цикл заходів з популяризації української мови):**
 - **бесіди:** «Мова – духовний скарб нації», «Щира розмова про рідну мову», «Нам українською судилось говорити»;
 - **свято рідної мови:** «Мов джерельна вода – рідна мова моя»;
 - **літературні вечори:** «У мові моїй краса і неповторність», «Бринить співає наша мова, чарує, тішить і п’янить» (О. Олесь), «Я в серці маю те, що не вмирає» (Леся Українка);
 - **літературні ігри:** «Із історії української писемності», «Цікаві факти про українську мову», «Українські прислів’я та приказки», «Із історії слів», «Країна мовних цікавинок»;
 - **слайд-презентації:** «Мандрівка в країну писемності», «Українські поети – захисники Вітчизни»;
- ✓ **виховні години:**

- **історичні години:** «Витоки української нації», «Основні періоди історії України», «Україна – минуле – сучасне – майбутнє», «Нескорена та незламна Україна»;
 - **години спілкування:** «Пам'ятати. Відродити. Зберегти», «Що я можу зробити для Батьківщини»;
 - **години мужності:** «Перемога в ім'я життя», «Збройні сили України – захисники і опора країни», «Тобі, Україно, на вірність присягаю»;
 - **години шани:** «Повертайся живим», «Шануємо Вас, наші захисники!», «Пам'ять про героїв стукає в наші серця»;
- ✓ **нон-стоп:** (non-stop – у перекладі з англійської – той, що іде без зупинки) цикл заходів заявленої тематики, що проводяться протягом дня на перервах між уроками:
- **буккросинг з літератури патріотичної тематики:** «Передай книжку другу»;
 - **інформаційний паркан:** протягом дня в бібліотеці на імпровізованому паркані учні й вчителі розміщують короткі інформаційні повідомлення, вислови, малюнки, світлини за тематикою Всеукраїнського місячника);
 - **демонстрація тематичних відеороликів;**
- ✓ **народознавчі вечори:** «Національна самоідентичність і народні традиції українців», «У звичаях, традиціях народу ти душу України впізнавай», «Відомі українці, які прославили і прославляють нашу державу»;
- ✓ **вечір патріотичного вірша:** «Живе Україна! І вільний народ...», «Натхненне слово про рідний край»;
- ✓ **вечір-зустріч з захисниками України:** «Пам'ять і пошана не в мармурі та граніті, а в серцях людей», «Шана за подвиг, вдячність за мир»;
- ✓ **конкурси:**

- **конкурс віршів:** поезія війни «Моя незламна Україна» (вірші бібліотекарів, вчителів, учнів);
- **конкурс буктрейлерів:** (короткометражних відеороликів) на художню літературу національно-патріотичного спрямування;
- ✓ **підготовка й розповсюдження тематичних рекомендаційних списків** (у вигляді буклетів, закладок), що інформуватимуть про літературу патріотичної тематики;
- ✓ **організація постійно діючих тематичних виставок** (у тому числі віртуальних), що популяризують українську історію, боротьбу українського народу за незалежність, мову та культуру, досвід роботи з національно-патріотичного виховання різних соціальних інституцій;
- ✓ **організація благодійної акції з поповнення фонду шкільної бібліотеки актуальною літературою патріотичної тематики;**
- ✓ **створення куточка пам'яті:** «В полум'ї боїв за Україну»;
 - демонстрація тематичних відеороликів;
- ✓ **День бібліотворчості:**
 - «Повертайся живим» – майстер-класи зі створення патріотичних саморобок (ляльок-мотанок, оберегів, прикрас, витинанок, декупажу, аплікацій, оригамі, колажів, квілінгу, пап'є-маше);
 - підготовка рекламно-іміджевої продукції патріотичної тематики (плакатів, листівок);
 - інтерактивний кардмейкінг: виготовлення листівок, присвячених Всеукраїнському місячнику шкільних бібліотек;
- ✓ розміщення на інформаційному стенді закладу освіти, вебсайті (блозі) бібліотеки матеріалів з теми Всеукраїнського місячника;
- ✓ відзначення кращих читачів бібліотеки, які долучилися до організації та проведення місячника.

Активна участь шкільних бібліотекарів усіх областей України у Всеукраїнському місячнику *«Вірю в майбутнє твоє, Україно!»* сприятиме консолідації зусиль шкільних бібліотек України в актуалізації таких питань:

- втілення основних положень «Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України», затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 6 червня 2022 року № 527, а також привернення уваги до проблеми патріотичного виховання у нашій державі, розкриття виховної функції шкільної бібліотеки, об'єднання зусиль педагогічного колективу і бібліотеки щодо розвитку патріотизму зростаючої особистості;
- посилення патріотичного руху в Україні;
- пробудження у школярів глибокого інтересу до історії України та рідного краю;
- виховання у молоді любові до України та поваги до її історії, почуттів патріотизму, відповідальності за долю своєї країни.

Для поширення інформації про проведені заходи в рамках Всеукраїнського місячника шкільних бібліотек рекомендуємо на вебсайтах обласних державних адміністрацій розмістити матеріали з досвіду шкільних бібліотек області: фотозвіти, колажі, буктрейлери, презентації, відеоролики флешмобів та інших масових заходів.

Рідна Україно! Ти дорога усім нам. Для кожного твого сина і дочки немає землі милішої від тої, на якій він народився і живе. Ми віримо, що минуть тяжкі часи, і Україна відродиться для новітньої слави, для щастя. Ми віримо в твоє майбутнє, Україно!

ЗАПРОШУЄМО ШКІЛЬНИХ БІБЛІОТЕКАРІВ УКРАЇНИ ВЗЯТИ АКТИВНУ УЧАСТЬ У ВСЕУКРАЇНСЬКОМУ МІСЯЧНИКУ ШКІЛЬНИХ БІБЛІОТЕК!

Рекомендаційний бібліографічний список

I. НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА

1. Про внесення змін до деяких актів Кабінету Міністрів України щодо питань національно-патріотичного виховання та молодіжної політики : постанова Каб. Міністрів України від 27 груд. 2022 р. № 1451 // Офіц. вісн. України. – 2023. – № 3. – Ст. 245. – Дод.: Зміни... – Доступно також: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1451-2022-%D0%BF#Text>.

2. Про внесення змін до Концепції розвитку громадянської освіти в Україні : розпорядж. Каб. Міністрів України від 8 жовт. 2022 р. № 893-р // Офіц. вісн. України. – 2022. – № 82. – Ст. 5052. – Дод.: Концепція... – Доступно також: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/893-2022-%D1%80#Text>.

3. Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України та визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641 [Електронний ресурс] : наказ М-ва освіти і науки України від 6 черв. 2022 р. № 527 // Міністерство освіти і науки України : [офіц. вебсайт]. – Електрон. дані. – Київ, 2022. – Дод.: Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України... – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-deyaki-pitannya-nacionalno-patriotichnogo-vihovannya-v-zakladah-osviti-ukrayini-ta-viznannya-takim-sho-vtrativ-chinnist-nakazu-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini-vid-16062015-641>, вільний (дата звернення: 1.08.23). – Назва з екрана.

4. Про заборону пропаганди російського нацистського тоталітарного режиму, збройної агресії Російської Федерації як держави-терориста проти України, символіки воєнного вторгнення російського нацистського тоталітарного режиму в Україну : Закон України від 22 трав. 2022 р. № 2265-ІХ // Голос України. – 2022. – 11 черв. (№ 121). – Доступно також: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2265-20#Text>.

5. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо роботи закладів культури на підконтрольній Україні території з урахуванням безпеки відвідувачів [Електронний ресурс] : наказ М-ва культури та інформ. політики України від 28 черв. 2023 р. № 349 // Міністерство культури та інформаційної політики України : [вебпортал]. – Електрон. дані. – Київ. – 2023. – 28 черв. – Дод.: Методичні рекомендації... – Режим доступу: <https://www.mkip.gov.ua/documents/423.html>, вільний (дата звернення: 1.08.23). – Назва з екрана.

6. Про схвалення Концепції Державної цільової національно-культурної програми «Єдність у розмаїтті» на період до 2034 року : розпорядж. Каб. Міністрів України від 12 трав. 2023 р. № 429-р // Офіц. вісн. України. – 2023. – № 51. – Ст. 2861. – Дод.: Концепція... – Доступно також:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/429-2023-%D1%80#Text>.

7. Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності : Закон України від 13 груд. 2022 р. № 2834-IX // Офіц. вісн. України – 2023. – № 3. – Ст. 199 ; Голос України. – 2022. – 31 груд. – Доступно також: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2834-20#Text>.

8. Рекомендації Міністерства культури та інформаційної політики України щодо актуалізації бібліотечних фондів у зв'язку зі збройною агресією російської федерації проти України // Бібл. планета. – 2022.– № 2. – С. 41–42. – Доступно також: <https://mkip.gov.ua/files/pdf/rekomendacii.pdf>.

9. Гордієнко, А. Працюємо у нових реаліях: зміни та доповнення до діючого законодавства [Електронний ресурс] : [закони та нормат.-прав. акти, прийняті з початку військ. часу, якими мають керуватися в б-ках] / Алла Гордієнко // Б-ка у форматі Д° : [електрон. журн.]. – Електрон. дані. – 2022. – № 2. – С. 3–6. – Режим доступу: <https://chl.kiev.ua/D0/Book/View/130#page/2/mode/2up>, вільний (дата звернення: 15.07.23). – Назва з екрана.

10. Костенко, Л. Державні символи України крізь призму законодавства: що треба знати молоді / Леся Костенко // Бібліосвіт : інформ. вісн. / Держ. б-ка України для юнацтва ; [редкол.: Г. Саприкін та ін.]. – Київ, 2023. – № 2 (86). – С. 10–16. – Доступно також: <https://drive.google.com/file/d/1Bxnv1Tj4jo-aGtoZILxli1XT6odfU6Nf/view>.

У статті автор аналізує нормативно-правові акти або витяги з них, які безпосередньо стосуються державних символів України (гімну, герба, прапора) і які можна використовувати бібліотекарям під час проведення бібліотечних активностей патріотично-правового спрямування для підвищення правової обізнаності юнацтва та молоді.

II. ПРАЦЮЄМО НА ПЕРЕМОГУ: НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ БІБЛІОТЕК, ЩО ОБСЛУГОВУЮТЬ ДІТЕЙ І ЮНАЦТВО

11. Аксьонова, Н. Бібліотерапія як напрям діяльності бібліотек в умовах російсько-української війни / Наталія Аксьонова // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського / Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського [та ін.]. – Київ, 2022. – Вип. 64. – С. 107–119. – Бібліогр.: 13 назв. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2022_64_10.

12. Беззуб, І. Сучасна бібліотека як осередок формування екологічної культури в Україні / Ірина Беззуб // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського / Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського [та ін.]. – Київ, 2022. – Вип. 64. – С. 342–362. – Бібліогр.: 31 назва. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2022_64_24.

13. Бібліотека і війна: тримаємо стрій! / підгот. Валентина Горчинська // Бібл. планета. – 2022. – № 4. – С. 5–10.

У статті висвітлено перебіг Бібліотечного марафону «Бібліотека і війна: тримаємо стрій!», який відбувся в онлайн форматі 30 вересня 2022 р. за ініціативи Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого в партнерстві з ВГО «Українська бібліотечна асоціація».

14. Бібліотека як безпечне місце [Електронний ресурс] : метод. поради бібліотекарям зі створення безпеч. простору в б-ках / Goethe-Institut Ukraine, ВГО Укр. бібл. асоц. ; [уклад. Лариса Лугова ; бібліогр.: О. Сачинська]. – Електрон. дані. – Київ : [УБА], 2022. – 39 с. : іл. – Режим доступу: <https://ula.org.ua/images/documents/5062/Safe%20place%20Library.pdf>, вільний (дата звернення: 19.06.2023). – Назва з екрана.

15. Бібліотеки в реаліях війни [Електронний ресурс] : [нормат. док-ти, корис. ресурси на допомогу освітянам, науковцям, бібліотекарям, батькам] / Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського // Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського : [вебпортал]. – Електрон. дані. – Київ, 2023. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/ua/biblioteku-v-realiyakh-viyny/>, вільний (дата звернення: 7.08.2023). – Назва з екрана.

16. Бондар, О. Бібліотека і правова освіта підлітків / Олександра Бондар // Бібліосвіт : інформ. вісн. / Держ. б-ка України для юнацтва ; [редкол.: Г. Саприкін та ін.]. – Київ, 2023. – № 2 (86). – С. 38–41. – Доступно також: <https://drive.google.com/file/d/1Bxnv1Tj4jo-aGtoZILxli1XT6odfU6Nf/view>.

Автор статті знайомить з основними формами роботи бібліотеки з юнацтвом у площині правової культури та наголошує на необхідності її системного впровадження в закладах освіти.

17. «В нас єдина мета – Україна свята, нездоланна ніким і ніколи!» [Електронний ресурс] : реком. бібліогр. список до Всеукр. місячника шк. б-к / Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [підгот. А. І. Рубан] // Всеукраїнський місячник шкільних бібліотек / Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – Електрон. дані. – Київ, 2022. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2022/09/Recommended_bibliographic_list_Monthly_2022.pdf, вільний (дата звернення: 7.08.2023). – Назва з екрана.

18. Василенко, Ю. Діяльність бібліотеки в сучасних реаліях: досвід Донецької обласної бібліотеки для дітей / Юлія Василенко // Бібліосвіт : інформ. вісн. / Держ. б-ка України для юнацтва ; [редкол.: Г. Саприкін та ін.]. – Київ, 2023. – № 1 (85). – С. 54–61. – Доступно також: <https://drive.google.com/file/d/1T46IisAbKffJdIyLcS4bM3AcBLq-TaGB/view>.

Попри важкі воєнні часи, переживши два надскладні переїзди, пройшовши крізь маріупольське пекло, подолавши неймовірні страхи та труднощі, колектив Донецької обласної бібліотеки для дітей, хоча й у віртуальному форматі, проте працює, творить, розробляє і втілює в життя нові проекти, мріє та впевнено крокує до Перемоги.

19. Вебінар «Інформаційний фронт шкільної

бібліотеки» [Електронний ресурс] / матеріал підгот. І. І. Хемчян // Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського : [вебпортал]. – Електрон. дані і прогр. – Київ, 2022. – Режим доступу: <http://dnppb.gov.ua/ua/?news=31268>, вільний (дата звернення: 11.08.2023). – Назва з екрана.

Про проведення 21 червня 2022 р. Закарпатським ОШПО спільно з ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського вебінар «Інформаційний фронт шкільної бібліотеки», у якому взяли участь понад 150 шкільних бібліотекарів області.

20. Гервасьєва, Т. Наближаємо перемогу разом! : [Миколаїв. обл. б-ка для юнацтва] / Тетяна Гервасьєва // Бібліосвіт : інформ. вісн. / Держ. б-ка України для юнацтва ; [редкол.: Г. Саприкін та ін.]. – Київ, 2022. – № 3/4 (83/84). – С. 53–54. – Доступно також: https://drive.google.com/file/d/1HfLE9A-ZjUUUwfEU_YqEEY5vBjKiht-i/view.

21. Гончаренко, О. Шкільні бібліотеки значимі для української освіти та культури [Електронний ресурс] : [діяльність шк. б-к в умовах воєнного часу] / Олена Гончаренко, Оксана Матвійчук // БібліоТека : бюл. Укр. бібл. асоц. / Укр. бібл. асоц. – Електрон. дані. – 2023. – № 1. – С. 3–4. – Режим доступу: [https://ula.org.ua/images/documents/5095/UBA_bulleten1\(2023\).pdf](https://ula.org.ua/images/documents/5095/UBA_bulleten1(2023).pdf), вільний (дата звернення: 11.08.23). – Назва з екрана.

22. Гордієнко, А. Бібліотеки для дітей України – тримаємо стрій [Електронний ресурс] / Алла Гордієнко // Б-ка у форматі Д° : [електрон. журн.]. – Електрон. дані. – 2023. – № 2. – С. 3–5. – Режим доступу: <https://chl.kiev.ua/D0/Book/View/134#page/3/mode/1up>, вільний (дата звернення: 27.07.23). – Назва з екрана.

23. Джугастрянська, Ю. Читання під час війни: дослідження проекту HAPPYREADERS : (черв. 2022) / Юлія Джугастрянська // Бібліосвіт : інформ. вісн. / Держ. б-ка України для юнацтва ; [редкол.: Г. Саприкін та ін.]. – Київ, 2022. – № 3/4 (83/84). – С. 58–64. – Доступно також: https://drive.google.com/file/d/1HfLE9A-ZjUUUwfEU_YqEEY5vBjKiht-i/view.

Про розроблене й проведене в рамках проекту HAPPYREADERS дослідження читацьких звичок під час війни «Читання сьогодні», яке здійснювалося в червні 2022 р. анонімно через соціальну мережу Фейсбук та було сфокусоване на відчуттях та змінах емоційного стану, пов'язаних із читанням.

24. Дороніна, Т. Огорнути дитину світом книг: робота бібліотек для дітей Дніпропетровщини в реаліях війни [Електронний ресурс] / Тетяна Дороніна // Б-ка у форматі Д° : [електрон. журн.]. – Електрон. дані. – 2022. – № 3. – С. 29–31. – Режим доступу: <https://chl.kiev.ua/D0/Book/View/131#page/29/mode/1up>, вільний (дата звернення: 11.07.23). – Назва з екрана.

25. Забіянов, Є. Особливості контенту краєзнавчих ресурсів бібліотек Півдня України / Євген Забіянов // Укр. журн. з бібліотекознавства та інформ. наук. – 2022. – Вип. 10. – С. 79–91. – Бібліогр.: с. 87–90. – Доступно також: <http://librinfosciences.knukim.edu.ua/article/view/269466>.

26. Зеленіна, В. І кожен день працюємо на перемогу : [діяльність Кіровоград.

обл. б-ки для юнацтва ім. Є. Маланюка] / Валентина Зеленіна // Бібліосвіт : інформ. вісн. / Держ. б-ка України для юнацтва ; [редкол.: Г. Саприкін та ін.]. – Київ, 2022. – № 2 (82). – С. 46–50. – Доступно також: <https://drive.google.com/file/d/1xbGKJbCN6Gd7ulCR57ttR7lcAyibmliF/view>.

27. Зимовець, А. Мир починається з мене! [Електронний ресурс] : [діяльність КЗ «Обласна бібліотека для дітей» Черкас. облради під час війни] / Алла Зимовець // Б-ка у форматі Д° : [електрон. журн.]. – Електрон. дані. – 2022. – № 2. – С. 40–42. – Режим доступу: <https://chl.kiev.ua/D0/Book/View/130#page/40/mode/2up>, вільний (дата звернення: 11.08.23). – Назва з екрана.

28. Казакова, Л. Чернігівська обласна бібліотека для дітей: працюємо в умовах війни [Електронний ресурс] / Лариса Казакова, Олена Ташлик // Б-ка у форматі Д° : [електрон. журн.]. – Електрон. дані. – 2022. – № 2. – С. 37–39. – Режим доступу: <https://chl.kiev.ua/D0/Book/View/130#page/36/mode/2up>, вільний (дата звернення: 15.07.22). – Назва з екрана.

29. Кардаш, О. Обігріти кожну дитину серцем [Електронний ресурс] : бібліотерапія як ліки від стресу : [діяльність Волин. обл. б-ки для дітей під час війни] / Оксана Кардаш // Б-ка у форматі Д° : [електрон. журн.]. – Електрон. дані. – 2022. – № 2. – С. 24–28. – Режим доступу: <https://chl.kiev.ua/D0/Book/View/130#page/24/mode/2up>, вільний (дата звернення: 11.07.23). – Назва з екрана.

30. Килимистий, С. Бібліотека як осередок волонтерського руху / Сергій Килимистий // Бібліосвіт : інформ. вісн. / Держ. б-ка України для юнацтва ; [редкол.: Г. Саприкін та ін.]. – Київ, 2023. – № 2 (86). – С. 29–37. – Доступно також: <https://drive.google.com/file/d/1Bxnv1Tj4jo-aGtoZILxli1XT6odfU6Nf/view>.

31. Килимистий, С. До проєкту «Ротна бібліотечка» / Сергій Килимистий // Бібліосвіт : інформ. вісн. / Держ. б-ка України для юнацтва ; [редкол.: Г. Саприкін та ін.]. – Київ, 2023. – № 1 (85). – С. 49–53. – Доступно також: <https://drive.google.com/file/d/1T46lisAbKffJdIyLcS4bM3AcBLq-TaGB/view>.

Фахівці Державної бібліотеки України для юнацтва пропонують бібліотечній спільноті України долучитися до проєкту «Ротна (взводна) бібліотечка» – створення бібліотечки для військових, які перебувають на передовій, та дають рекомендації щодо її формування.

32. Колінько, О. Тиждень бібліотечних активностей: повертаємо дитинство : [психол. підтримка відвідувачів у Полтав. обл. б-ці для юнацтва ім. Олесь Гончара на початку військових дій в Україні] / Олена Колінько // Бібліосвіт : інформ. вісн. / Держ. б-ка України для юнацтва ; [редкол.: Г. Саприкін та ін.]. – Київ, 2022. – № 2 (82). – С. 57–59. – Доступно також: <https://drive.google.com/file/d/1xbGKJbCN6Gd7ulCR57ttR7lcAyibmliF/view>.

33. Колодницька, Т. Бібліотека. Волонтерство. Сьогодні [Електронний ресурс] : [діяльність Івано-Франків. обл. б-ки для дітей] / Тетяна Колодницька // Б-ка у форматі Д° : [електрон. журн.]. – Електрон. дані. – 2022. – № 2. – С. 33–36. – Режим доступу: <https://chl.kiev.ua/D0/Book/View/130#page/32/mode/2up>, вільний (дата звернення: 11.07.23). – Назва з екрана.

34. Костенко, Л. Хібуки по-бібліотечному / Леся Костенко // Бібліосвіт : інформ. вісн. / Держ. б-ка України для юнацтва ; [редкол.: Г. Саприкін та ін.]. – Київ, 2022. – № 3/4 (83/84). – С. 51–52. – Доступно також: https://drive.google.com/file/d/1HfLE9A-ZjUUUwFEU_YqEEY5vBJKiht-i/view.

Про організовані в Полтавській ОБЮ ім. Олеся Гончара терапевтичні заняття за участі психологів для внутрішньо переміщених дітей з використанням іграшки Хібуки в межах «Тижня бібліотечних активностей».

35. Кошарна, В. О. Виклики часу: діяльність шкільної бібліотеки в умовах воєнного стану [Електронний ресурс] : [із досвіду роботи б-ки Запоріж. гімназії № 12 Запоріж. міськради] / Кошарна Вікторія Олександрівна // Позашкілля Запоріжжя : [електрон. журн.]. – Електрон. дані. – 2023. – № 17. – Режим доступу: https://drive.google.com/file/d/1SJ1f36A6jU6ELM4cheLQl_xrPY19cHRq/view, вільний (дата звернення: 9.08.2023). – Назва з екрана.

36. Крощева, Н. М. Особливості змісту та технологій висвітлення інформаційних ресурсів мережі освітянських бібліотек в умовах воєнного стану / Наталія Крощева // Вісн. Кн. палати. – 2023. – № 2. – С. 19–27. – Бібліогр.: 18 назв. – Доступно також: <http://visnyk.ukrbook.net/article/view/276407>.

Розглянуто діяльність бібліотек закладів вищої педагогічної освіти – учасниць мережі освітянських бібліотек МОН і НАПН України в контексті створення, поширення та популяризації інформаційних ресурсів найбільш значущого соціального спрямування в умовах воєнного стану.

Те саме // Бібл. Меркурій. – 2023. – Вип. 1. – С. 132–144. – Бібліогр.: 19 назв. – Доступно також: <http://vislib.onu.edu.ua/article/view/280029>.

37. Лашта, М. Віримо в перемогу України : [діяльність колективу Івано-Франків. обл. б-ки для юнацтва на початку військових дій в Україні] / Мар'яна Лашта // Бібліосвіт : інформ. вісн. / Держ. б-ка України для юнацтва ; [редкол.: Г. Саприкін та ін.]. – Київ, 2022. – № 2 (82). – С. 70–76. – Доступно також: <https://drive.google.com/file/d/1xbGKJbCN6Gd7ulCR57ttR7lcAyibmliF/view>.

38. Лозицька, А. І. Особливості застосування квест-технологій у роботі бібліотекаря під час правового режиму воєнного стану [Електронний ресурс] / Лозицька Алла Іванівна // Позашкілля Запоріжжя : [електрон. журн.]. – Електрон. дані. – 2023. – № 17. – Режим доступу: https://drive.google.com/file/d/1_94ZtWbwlmQzb_xAVNlhTkT82ksdmC34/view, вільний (дата звернення: 29.07.2023). – Назва з екрана.

39. Матеріали місячника [«В нас єдина мета – Україна свята, нездоланна ніким і ніколи!»] [Електронний ресурс] / Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського // Всеукраїнський місячник шкільних бібліотек / Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – Електрон. дані. – Київ, 2022. – Режим доступу: <https://drive.google.com/drive/folders/13pELJuOPB7gUrGZH85OuTCOyC1eNWf40>, вільний (дата звернення: 7.08.2023). – Назва з екрана.

40. Николаїшина, Г. Дитяча бібліотека як соціокультурний, психологічно-

реабілітаційний та дозвілєвий простір для дітей-ВПО у реаліях війни [Електронний ресурс] : [діяльність Центр. дит. б-ки Чернівець. ЦБС] / Галина Николаїшина // Б-ка у форматі Д° : [електрон. журн.]. – Електрон. дані. – 2022. – № 2. – С. 20–23. – Режим доступу: <https://chl.kiev.ua/D0/Book/View/130#page/20/mode/2up>, вільний (дата звернення: 10.07.23). – Назва з екрана.

41. Онофрійчук, Н. Бібліосторітелінг: слухаємо і підтримуємо дитину [Електронний ресурс] / Наталія Онофрійчук // Б-ка у форматі Д° : [електрон. журн.]. – Електрон. дані. – 2023. – № 1. – С. 23–25. – Режим доступу: <https://chl.kiev.ua/D0/Content/pdf/133.pdf>, вільний (дата звернення: 27.07.23). – Назва з екрана.

Про проєкт «Надзвичайні історії маленьких українців» під гаслом «Бібліотека для Перемоги», який отримав 1-ше місце в конкурсі мінігрантів бібліотечних ініціатив – 2022 від Рівненського обласного відділення Української бібліотечної асоціації. Мета проєкту – психоемоційна підтримка дітей в умовах воєнного стану через проведення бібліосторітелінгових занять.

42. Петренко, О. Краєзнавство в бібліотеках для дітей як чинник формування української ідентичності [Електронний ресурс] / Ольга Петренко // Б-ка у форматі Д° : [електрон. журн.]. – Електрон. дані. – 2023. – № 1. – С. 17–19. – Режим доступу: <https://chl.kiev.ua/D0/Content/pdf/133.pdf>, вільний (дата звернення: 27.07.23). – Назва з екрана.

Про проведені у 2022 році Національною бібліотекою України для дітей Всеукраїнське дослідження «Сучасний стан краєзнавчої діяльності бібліотек України для дітей». Співорганізаторами дослідження виступили 18 обласних бібліотек для дітей.

43. Потіха, А. Діяльність бібліотек України в умовах російської воєнної агресії / Андрій Потіха // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського / Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського [та ін.]. – Київ, 2022. – Вип. 64. – С. 55–73. – Бібліогр.: 16 назв. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2022_64_6.

Проаналізовано особливості діяльності бібліотек України в умовах російської воєнної агресії: руйнація окупантами бібліотечних закладів, знищення бібліотечних фондів.

44. Разом до перемоги! Бібліотеки України в дії: з досвіду роботи : аналіт. довідка з досвіду роботи / Одес. обл. універс. наук. б-ка ім. М. Грушевського ; [упоряд. Г. П. Діденко]. – Одеса : [Одес. обл. універс. наук. б-ка ім. М. Грушевського], 2022. – 12 с. : фот. – Доступно також: <https://biblioteka.od.ua/wp-content/uploads/2022/04/Razom-do-Peremogy-Biblioteky-Ukrayiny-v-diyi-z-dosvidu-roboty.pdf>.

45. Рекомендації до проведення у 2022 році Всеукраїнського місячника шкільних бібліотек «В нас єдина мета – Україна свята, нездоланна ніким і ніколи!» [Електронний ресурс] / Держ. наук.-пед. б-ка України

ім. В. О. Сухомлинського, Держ. наук. установа «Інститут модернізації змісту освіти» ; [підгот. І. І. Хемчян] // Всеукраїнський місячник шкільних бібліотек / Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – Електрон. дані. – Київ, 2022. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2022/09/Monthly_methodical_recommendations_2022.pdf.pdf, вільний (дата звернення: 7.08.2023). – Назва з екрана.

46. Романченко, О. Реалізація соціально значущих проектів / програм у бібліотеці для дітей [Електронний ресурс] : [досвід Миколаїв. обл. б-ки для дітей ім. В. О. Лягіна] / Олена Романченко // Б-ка у форматі Д^о : [електрон. журн.]. – Електрон. дані. – 2022. – № 1. – С. 34–37. – Режим доступу: <https://chl.kiev.ua/D0/Book/View/129#page/34/mode/1up>, вільний (дата звернення: 11.01.23). – Назва з екрана.

47. Рудая, П. Бібліотека – територія креативу, розвитку творчості та дозвілля для дітей [Електронний ресурс] : [зимовий табір у Чернів. обл. б-ці для дітей] / Прохіра Рудая // Б-ка у форматі Д^о : [електрон. журн.]. – Електрон. дані. – 2023. – № 2. – С. 20–22. – Режим доступу: <https://chl.kiev.ua/D0/Book/View/134#page/20/mode/1up>, вільний (дата звернення: 27.07.23). – Назва з екрана.

48. Савицька, А. В обласній бібліотеці відкрили виставку дитячих патріотичних малюнків [Електронний ресурс] / Анна Савицька // Вичерпно: інформ. вид. Черкащини. – Електрон. дані. – 2022. – 5 лип. – Режим доступу: <https://vycherpno.ck.ua/v-oblasnij-biblioteczi-vidkryly-vystavku-dytyachyh-patriotychnyh-malyunkiv/>, вільний (дата звернення: 11.01.23). – Назва з екрана.

У Черкаській обласній бібліотеці для дітей організували виставку до Дня Конституції України. Її представила художня студія „Барви натхнення” Черкаської дитячої школи мистецтв № 2.

49. Семенко, Л. Ростимо патріотів: краєзнавча робота спеціалізованої міської бібліотеки-філії для дітей Хотинської ТГ [Електронний ресурс] / Людмила Семенко // Б-ка у форматі Д^о : [електрон. журн.]. – Електрон. дані. – 2022. – № 4. – С. 42–44. – Режим доступу: <https://chl.kiev.ua/D0/Book/View/132#page/42/mode/1up>, вільний (дата звернення: 11.07.23). – Назва з екрана.

50. Сташко, Л. Герої без зброї, або Рік незламності у дитячих бібліотеках Львівщини [Електронний ресурс] / Любов Сташко // Б-ка у форматі Д^о: [електрон. журн.]. – Електрон. дані. – 2023. – № 1. – С. 26–28. – Режим доступу: <https://chl.kiev.ua/D0/Content/pdf/133.pdf>, вільний (дата звернення: 27.07.23). – Назва з екрана.

51. Тарчевська, В. Музей-майстерня «Бібліотечний спротив» у Хмельницькій бібліотеці для юнацтва / Віра Тарчевська // Бібліосвіт : інформ. вісн. / Держ. б-ка України для юнацтва ; [редкол.: Г. Саприкін та ін.]. – Київ, 2023. – № 1 (85). – С. 62–64. – Доступно також: <https://drive.google.com/file/d/1T46IisAbKffJdIyLcS4bM3AcBLq-TaGB/view>.

Від 2014 р. Хмельницька обласна бібліотека для юнацтва активно включилась

у волонтерський рух і підтримує Збройні сили України, а тепер і вимушених переселенців. Низка проєктів бібліотеки спрямована на патріотичне виховання молоді. Мета відкриття музею-майстерні «Бібліотечний спротив» – ознайомити з реалізованими проєктами колег і мешканців міста та надихнути їх наслідувати приклад волонтерства.

52. Тарчевська, В. Працюємо на перемогу... : [діяльність колективу Хмельниц. обл. б-ки для юнацтва в перші 100 днів військових дій в Україні] / Віра Тарчевська // Бібліосвіт : інформ. вісн. / Держ. б-ка України для юнацтва ; [редкол.: Г. Саприкін та ін.]. – Київ, 2022. – № 2 (82). – С. 60–63. – Доступно також:

<https://drive.google.com/file/d/1xbGKJbCN6Gd7ulCR57ttR7lcAyibmliF/view>.

53. Топчій, Т. Державна бібліотека України для юнацтва під час війни / Тетяна Топчій // Бібліосвіт : інформ. вісн. / Держ. б-ка України для юнацтва ; [редкол.: Г. Саприкін та ін.]. – Київ, 2022. – № 3/4 (83/84). – С. 46–50. – Доступно також:

https://drive.google.com/file/d/1HfLE9A-ZjUUUwfeU_YqEEY5vBJKih-t/view.

54. Трохименко, Г. До перемоги – шляхом добра [Електронний ресурс] : [діяльність Харків. обл. б-ки для дітей] / Галина Трохименко // Б-ка у форматі Д° : [електрон. журн.]. – Електрон. дані. – 2023. – № 1. – С. 32–34. – Режим доступу: <https://chl.kiev.ua/D0/Content/pdf/133.pdf>, вільний (дата звернення: 27.07.23). – Назва з екрана.

55. Усе для перемоги! Волонтери у бібліотеках [Одеської] області : аналіт. довідка з досвіду роботи / Одес. обл. універс. наук. б-ка ім. М. Грушевського ; [упоряд. Н. В. Усатюк]. – Одеса : [Одес. обл. універс. наук. б-ка ім. М. Грушевського], 2022. – 12 с. : фот. – Доступно також: <https://biblioteka.od.ua/wp-content/uploads/2022/04/Use-dlya-peremogy-Volontery-u-bibliotekah-oblasti-z-dosvidu-roboty.pdf>.

56. Федяй, С. Національно-патріотичне виховання молоді як один із пріоритетних напрямів соціально-культурної та виховної діяльності бібліотеки у реаліях війни : [досвід роботи Наук. б-ки Харків. нац. ун-ту міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова] / Світлана Федяй // Бібл. форум: історія, теорія і практика. – 2023. – № 2. – С. 10–11.

57. Цикіна, А. В. Бібліотека: виклики часу та віра у перемогу [Електронний ресурс] : [із досвіду роботи б-ки Держ. навч. закл. «Вище професійне училище моди і стилю» м. Запоріжжя] / Цикіна Алла Василівна // Позашкілля Запоріжжя : [електрон. журн.]. – Електрон. дані. – 2023. – № 17. – Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/1JbFYwJjLTM72-v6pOVr3sAfdA448mOyx/view>, вільний (дата звернення: 9.08.2023). – Назва з екрана.

упорядник:

Алла Іванівна Рубан, головний бібліотекар Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського